

Savonlinnan sairaalan leikkausosaston yhteistoimintaneuvottelujen päättäminen ja lopputuloksen toteaminen

Aluehallitus 1.6.2026

3488/00.01.02.02/2026

Valmistelija

Juristi Aki Rasimus puh. 040 656 7444

Henkilöstöjohtaja Petri Alaluusua puh. 040 656 7232

Terveyspalvelujen toimialajohtaja Kimmo Kuosmanen puh. 040 656 7885

Tausta:

” Terveysdenhuoltolain muuttamisesta annetun lain (1081/2024) voimaantulosäännöksen mukaan Lapin hyvinvointialueen Kemissä, Pohjois-Pohjanmaa hyvinvointialueen Oulaisissa, Varsinais-Suomen hyvinvointialueen Salossa, Etelä-Savon hyvinvointialueen Savonlinnassa ja Pirkanmaan hyvinvointialueen Valkeakoskella sijaitsevista sairaaloista sekä niissä HUS-yhtymän sairaaloissa, joissa ei ylläpidetä monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystä, saa suorittaa väliaikaisesti päiväkirurgiana toteutettavia polven ja lonkan primaareja tekonivelleikkauksia, jos tällä lailla muutettavan lain 52 §:ssä säädetty hoitoon pääsyn enimmäisaika on vaarassa hyvinvointialueella tai HUS-yhtymän alueella jäädä toteutumatta eikä hyvinvointialue tai HUS-yhtymä pysty hankkimaan riittävästi näitä leikkauksia muilta hyvinvointialueilta. Edellytyksenä on lisäksi, että tämän lain 45 §:n 4 momentissa leikkaustoiminnalle säädetty edellytykset täyttyvät. Näitä leikkauksia saa suorittaa mainituissa sairaaloissa kuitenkin vain 30 päivään kesäkuuta 2028 saakka.

Terveysdenhuoltolain 45 §:n 4 momentissa edellytetään, että asiasta sovittu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 36 §:ssä tarkoitetussa yhteistyösopimuksessa. Leikkaustoiminnan ylläpitäminen näissä sairaaloissa ei saa vaarantaa henkilöstön riittävyyttä yliopistollisissa sairaaloissa tai keskussairaaloissa taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän taloudellista kantokykyä tai muuten järjestämisvastuun toteutumista. Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on myös varmistettava osaaminen, laatu ja potilasturvallisuus.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2024/1081>

Se, että jostain asiasta säädetään voimaantulosäännöksessä ei tee sääntelystä yhtään vähemmän sitovaa kuin se, että tietty säännös olisi numeroidussa pykälässä. Mainittu tekonivelleikkauksia koskeva sääntely on voimaantulosäännöksessä, koska siihen liittyy säännöksen soveltamista koskeva rajoitus, jonka mukaan tekonivelleikkauksia saa kuitenkin suorittaa esim. Savonlinnan sairaalassa enintään 30.6.2028 asti. Tätäkin ennen leikkauksien suorittamiselle asetetut edellytykset, kuten se, että on vaara, ettei hoitotakuuta pystytä muuten noudattamaan, tulevat täyttyä.

Lain perusteluissa kuvataan sääntelyn tarkoitusta seuraavasti: ”Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan leikkauksia saisi suorittaa ”väliaikaisesti”. Tällä tarkoitetaan sitä, että kyseisissä sairaaloissa ei saisi järjestää säännöllisenä ja jatkuvana toimintana edellä tarkoitettua tekonivelkirurgiaa, vaan sairaaloissa voitaisiin hoitojonojen kertyessä ja niitä purkaessa vain väliaikaisesti ylläpitää leikkaustoimintaa, kunnes hoitotakuu taas toteutuu. Siirtymäsääntely olisi voimassa 30.6.2028 saakka. Tähänkin asti mahdollisuus olisi siis vain väliaikainen, eikä säännöksen tarkoitus ole mahdollistaa päiväkirurgisten polven ja lonkan primaarien tekonivelleikkausten suorittamista jatkuvana ja säännönmukaisena toimintana 30.6.2028 saakka, eikä siten siis myöskään sitoa tekonivelkirurgian erityisosajaresurssia näihin sairaaloihin. THL:n tilastojen mukaan tiedetään, että tekonivelleikkausta yli kuusi kuukautta odottaneita on merkittävä määrä. Siirtymäsäännöksen nojalla voitaisiin hyödyntää erityisesti Oulaisten, Savonlinnan ja Kemin sairaaloissa olevaa osaamista ennen kuin lakimuutosten toimeenpanon myötä leikkaukset näissä sairaaloissa lakkaisivat kokonaan. Kyseisissä sairaaloissa leikataan tällä hetkellä tekoniveliä. Lainsäädäntö mahdollistaa myös sen, että hyvinvointialue hyödyntää siirtymäaikana momentissa tarkoitettujen sairaaloiden sairaalan leikkaussalikapasiteettia esimerkiksi siten, että hoitojonojen purkamiseksi sairaalaan saapuu väliaikaisesti leikkaustiimi hyvinvointialueen yliopistollisesta sairaalasta tai keskussairaalasta, tai väliaikaisesti hankitaan leikkaavaa henkilöstöä vuokratyövoimana.

Jos säännöksen nojalla ylläpidetään päiväkirurgisten polven ja lonkan primaarien tekonivelten leikkaustoimintaa sairaalassa, toiminnan ensisijainen tarkoitus on oltava oman hyvinvointialueen hoitojonojen purkaminen väliaikaisella leikkaustoiminnalla. Jos edellytykset leikkaustoiminnan väliaikaiselle ylläpidolle muuten täyttyvät, sairaalassa olisi kuitenkin mahdollista leikata myös erityisesti oman yhteistyöalueen

muidenkin hyvinvointialueiden potilaita. Terveystieteellisen lain 47 §:n 3 momentin mukaan henkilö voi valita hoidon antavan hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon toimintayksikön riippumatta siitä, minkä hyvinvointialueen alueella toimintayksikkö sijaitsee. Hoitopaikka on valittava yhteisymmärryksessä lähetteen antavan lääkärin tai hammaslääkärin kanssa. Periaatteessa leikkaustoimintaa ylläpidettäessä yksikössä olisi mahdollista leikata myös potilas, joka valitsee kyseisen yksikön valinnanvapausääntelyn nojalla. Potilaalla ei kuitenkaan olisi oikeutta valita kyseistä sairaalaa, jos leikkaustoimintaa ei siellä juuri tuolloin suoriteta. Lainsäädännön vastaista joka tapauksessa olisi suunnitella leikkaustoimintaa lähtökohdasta, jossa yhteistyöalueella tai hyvinvointialueella tällaiseen sairaalaan ohjataan potilaita tarkoituksella, jotta leikkaustoiminta voi jatkua kyseisessä sairaalassa, tai esimerkiksi markkinoitaisiin sairaalaa valinnanvapausasiakkaille, jotta leikkausvolyymit pysyvät suurina.

Kuvattua lain sääntelyä täydentää eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (888/2025) sääntely. Lain soveltamisalaa koskevan 1 §:n mukaan asetuksen leikkauksia koskevat säännökset koskevat myös terveydenhuoltolain muuttamisesta annetun lain (1081/2024) voimaantulosäännöksessä tarkoitettuja päiväkirurgiana toteutettavia polven ja lonkan primaareja tekonivelleikkauksia. Lain 2 §:ssä säädetään leikkausten järjestämisestä ja tuottamista koskevista yleistä edellytyksistä, 3 §:ssä leikkauksia koskevista edellytyksistä ja 4 §:ssä potilasvalintaa koskevista edellytyksistä.

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2025/888> ”

Lainmukainen toiminta koskee kaikkea hyvinvointialueen toimintaa, jolla turvataan asiakkaiden potilas- ja oikeusturva sekä hyvinvointialueen henkilöstön oikeusturva.

Hyvinvointialueen terveyden- ja sairaanhoidon valvonnasta vastaava viranhaltija on ilmoittanut, että toiminta tulee saattaa lainmukaiseksi.

Lainsäädännön perusteella Savonlinnassa tulee keskeyttää säännöllinen ja jatkuva tekonivelkirurgia. Savonlinnassa (siirtymäajan sisällä 30.6.2028 saakka) voidaan hoitojonojen kertyessä purkaa väliaikaisesti jonoja leikkaustoiminnalla, kunnes hoitotakuu taas toteutuu.

Eloisa ja Savonlinnan kaupunki ovat aloittaneet yhteisen edunvalvonta työn liittyen tulevan hallituskauden hallitusohjelmaan. Tavoitteena on vähentää hyvinvointialueiden regulaatiota sairaalaverkon suhteen ja antaa hyvinvointialueille enemmän vapauksia sairaaloiden ja päivystysten suhteen.

Yhteistoimintaneuvottelu:

Neuvottelut koskivat lähtökohtaisesti koko Savonlinnan sairaalan leikkausosaston henkilöstöä ja muuta kyseessä olevaan toimintaan liittyvää henkilöstöä yhteensä enintään 26 henkilötyövuotta.

Työnantaja toimitti yhteistoimintaneuvotteluun liittyvän kutsun ja oheismateriaalin henkilöstöjärjestöjen edustajille 2.4.2026.

Yhteistoimintaneuvottelujen asialista, neuvotteluesitys, toimintasuunnitelma ja työllistymistä edistävä toimintasuunnitelma toimitettiin neuvotteluun osallistuville työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen edustajille. Neuvotteluesitys ja työllistymistä edistävä toimintasuunnitelma toimitettiin työvoima- ja elinkeinotoimistolle.

Yhteistoimintaneuvotteluja käytiin 14.4.2026 lukien kuuden viikon ajan.

Yhteistoimintaneuvottelut saatettiin päätökseen 26.5.2026.

Henkilöstöjärjestöjen edustajat ovat neuvotteluissa edustaneet neuvottelun kohteena olevaa henkilöstöä. Yhteistoimintamenettelyllä on pyritty turvaamaan henkilöstön vaikutusmahdollisuudet lain piirissä olevissa työnantajan päätösasioissa. Suunniteltuja muutoksia ja niiden perusteita, vaikutuksia ja mahdollisia vaihtoehtoja työnantajan näkemyksen mukaan on käyty läpi yhteistoimintalain hengen mukaisesti vuoropuhelussa henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa. Neuvottelut ovat päättyneet erimielisinä. Järjestöjen jättämät lausunnot ovat 26.5.2026 pidetyn neuvottelupöytäkirjan liitteinä. Irtisanomisuhka kohdistuu 26 tehtävään. Kaikki esitettävät toimenpiteet toteutetaan tuotannollisin perustein. Yhteistoimintaneuvottelujen lopputuloksena työnantaja pystyy tarjoamaan irtisanomisuhan alla oleville työntekijöille irtisanomisen välttämiseksi vaihtoehtoisesti muuta työtä. Muuta työtä voidaan tarjota vaihtoehtoisista työpisteistä ja vapaana olevista tehtävistä.

Hallintosäännön 9.2 §:n 6 kohdan mukaan aluehallitus edustaa hyvinvointialuetta työnantajana ja vastata hyvinvointialueen henkilöstöpolitiikasta.

Oheismateriaalina oleva 26.5.2026 yhteistoimintaneuvottelun pöytäkirja liitteineen sekä neuvotteluesitys. (Julkisuuslain 6 § 9 k).

Toimivalta

Hallintosääntö 9 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää todeta, että: työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaiset yhteistoimintaneuvottelut on käyty ajalla 14.4.2026-26.5.2026 vahvistaa yhteistyöneuvottelujen neuvottelutuloksen ja laittaa täytäntöön neuvottelussa läpikäytyt muutokset hallintosäännön mukaisin toimivalloin. Pykälä tämän asian osalta tarkistetaan kokouksessa

Päätös:

Tiedoksi